

KVALITATIIVSED MEETODID UURIMISTÖÖS

MAARJA TINN

25.10.2019

TÄNASED TEEMAD

1. Andmekogumismeetodid

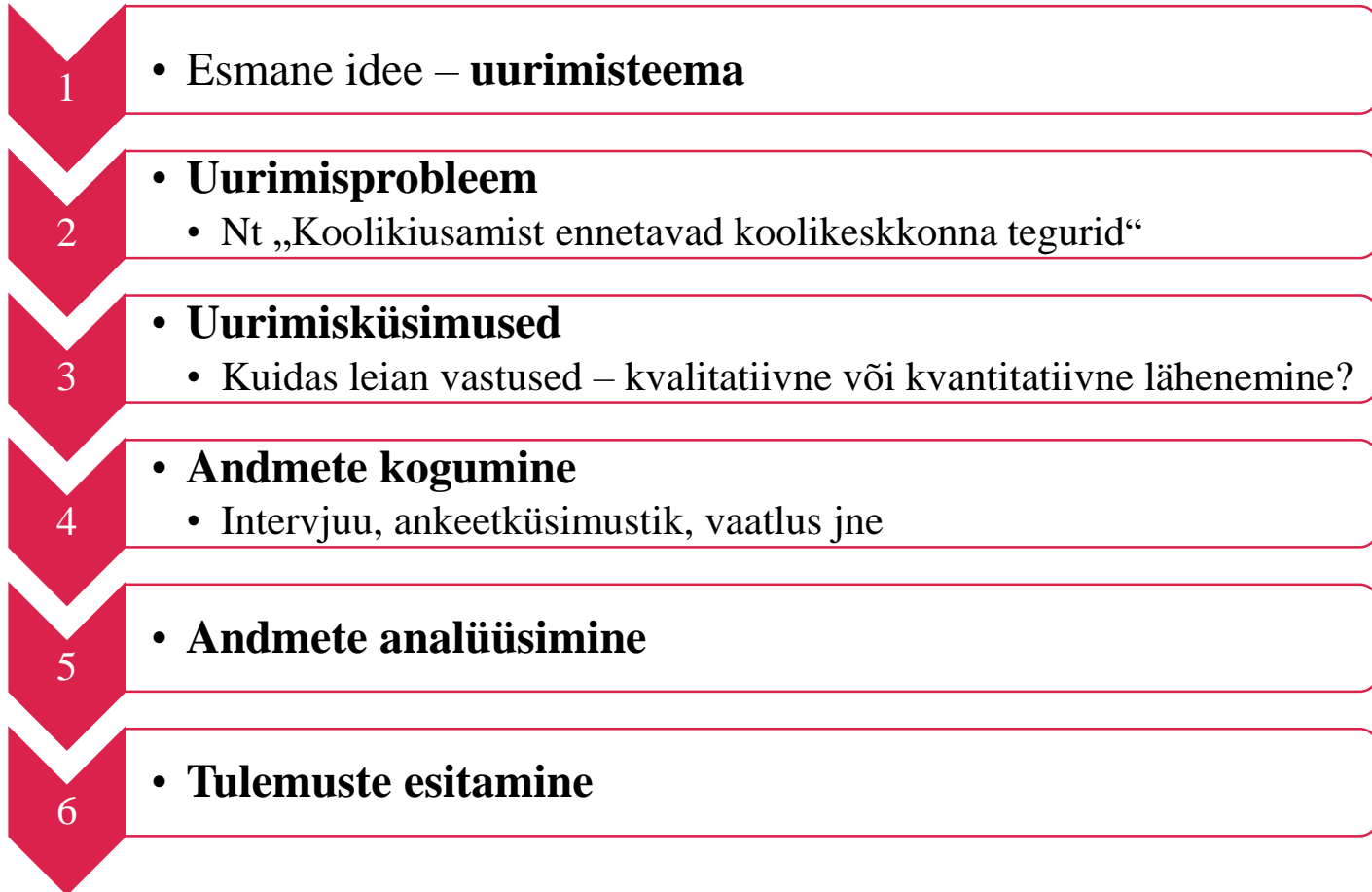
- Intervjuu tüübid
- Vaatlus
- Valim
 - Kvalitatiivse uuringu nõuded
 - Mida on mõistlik nõuda gümnaasiumiõpilaselt

2. Andmeanalüüsi meetodid

3. Uuringutüübid

- Tegevusuuring ja arendusuuring

UURIMISPROTSESS

	Kvantitatiivne	Kvalitatiivne
Milline on tegelikkus?	Üks reaalsus, mida saab avastada ja uurida	Subjektiivsed sotsiaalselt konstrueeritud reaalsused
Kuidas on võimalik teaduslikku teadmist hankida?	Objektiivne, eemalolevast perspektiivist uurimine, teadmist ja teadjat saab lahutada	Subjektiivne, teadmine kui inimeste loodud, väärtused ja teadmine sünnivad uurija ja uurimuses osalejate omavahelises interaktsioonis
Uurimisstrateegia	Hüpoteeside testimine	Teooriate loomine
Andmete kogumine	Eksperiment, ankeetküsimustik, kirjalikud allikad	Intervjuu, vaatlus, uurimispäeviku pidamine, memod, kirjalikud allikad
Andmete analüüsimine	Faktoranalüüs, T-test, korrelatsioonid	Temaatiline analüüs, narratiivanalüüs, diskursusanalüüs
Kesksed väärtused ja eesmärgid	Tõde, universaalsus, faktid	Mõistmine, tähendused, tõlgendused, kontekstuaalne teadmine
Valim	Suurearvuline	Väikesearvuline
Andmed	Arvud, hulgad, statistika	Suulised kirjeldused, märkmed, dokumendid, fotod jms

KVALITATIIVNE UURIMUS

- Püüd uurida objekti võimalikult **tervikuna**
- Lähtumine **uurimisküsimustest**, mitte hüpoteesist
- Teadmiste kogumise instrumendina eelistatakse üldiselt inimest
 - Aga ka dokumendikogud, päevikud jms
- Induktiivne analüüs – oluline ilmneb uuringu käigus
- Uurimus viiakse läbi paindlikult – uurimiskava muutub töö käigus
- Kvalitatiivses uurimuses huvitab meid
 - Keel, seaduspärasused, tähendused, uuritava perspektiiv, refleksioon

KVALITATIIVSET LÄHENEMIST EELDAV UURIMISPROBLEEM - NÄITED

- Kuidas kogetakse koolivahetusega kaasnenud muutusprotsesse?
- Milliseid barjääre kogetakse töö ja õppimise ühitamisel?
- Milliseid tähendusi omistatakse eksamisüsteemi muutustele?
- Millised personaalsed strateegiad toetavad uusimmigrantidest õppurite kohanemist uue koolikeskkonnaga?

ANDMETE KOGUMINE

- Peamised viisid:
 - Intervjuud
 - Vaatlused
 - Dokumentide/tekstide ja audiovisuaalsete materjalide analüüs
- Valim
 - Valimi koostamise alused tulenevad nähtusest, mida uuritakse
 - Valimit võib protsessi käigus korrigeerida
 - Gümnaasium – **1.5h–2,5h** intervjuude kogupikkus
 - Vt transkribeerimistarkvara TTÜ küberneetikainstituudi kodulehel – veebipõhine kõnetuvastus

INTERVJUU

- Suund intervjueeritava perspektiivi ja **kogemuse** mõistmisele
- Mitmeid erinevaid võimalusi:
 - Individuaalsed intervjuud / Grupiintervjuud
 - Ühekordsed intervjuud / Korduvad intervjuud

Intervjuu liigid:

1. Struktureeritud intervjuud
2. Pooleldi-struktureeritud intervjuud ehk **teemaintervjuu**
3. Struktureerimata intervjuud (nt eluloointervjuu, narratiivintervjuu)

INTERVJUU – ENNE JA PÄRAST

- Enne
 - Intervjuuplaani ehk küsimuste koostamine
 - Intervjuu küsimuste loomise loogika: uurimisküsimus – laiemad teemad
intervjuus – kitsamad teemad – intervjuuküsimused
 - Vältida tuleb „kas“ küsimusi
- Pärast
 - Vajadusel memo koostamine
 - Transkribeerimine
 - Intervjuule võimalikult lähedane kirjalik esitus: tekstiline täpsus, aga ka ‘tekstiväline’ (naer, kehakeel jms), mis võib teksti sõnumit mõjutada

VAATLUS

– Erinevat tüüpi vaatlused:

1. Struktureeritud – **NB! Kvant meetod**
2. Pooleldi struktureeritud
3. Struktureerimata vaatlus

– Erinevad vaatlusviisid:

1. Osalusvaatlus/ osaluseta vaatlus **1. Andmeanalüüsi meetodid**
2. Sekkuv vaatlus/ traditsiooniline vaatlus, kus uurija ei sekku
3. „Salajane“/ avalik vaatlus

– Vaatluslehed

– Uurijapäevik

ANDMETE ANALÜÜSIMINE

– Kolm peamist sammu

1. Andmete lihtsustamine

- Kodeerimine, märkmete tegemine, sõnade, lausete ja lõikude esiletõstmine

2. Andmete esitamine

- Läbivalt siduda uurimisprobleemiga

3. Järelduste tegemine

- Siduda uurimistöö laiema kontekstiga

TEMAATILINE ANALÜÜS

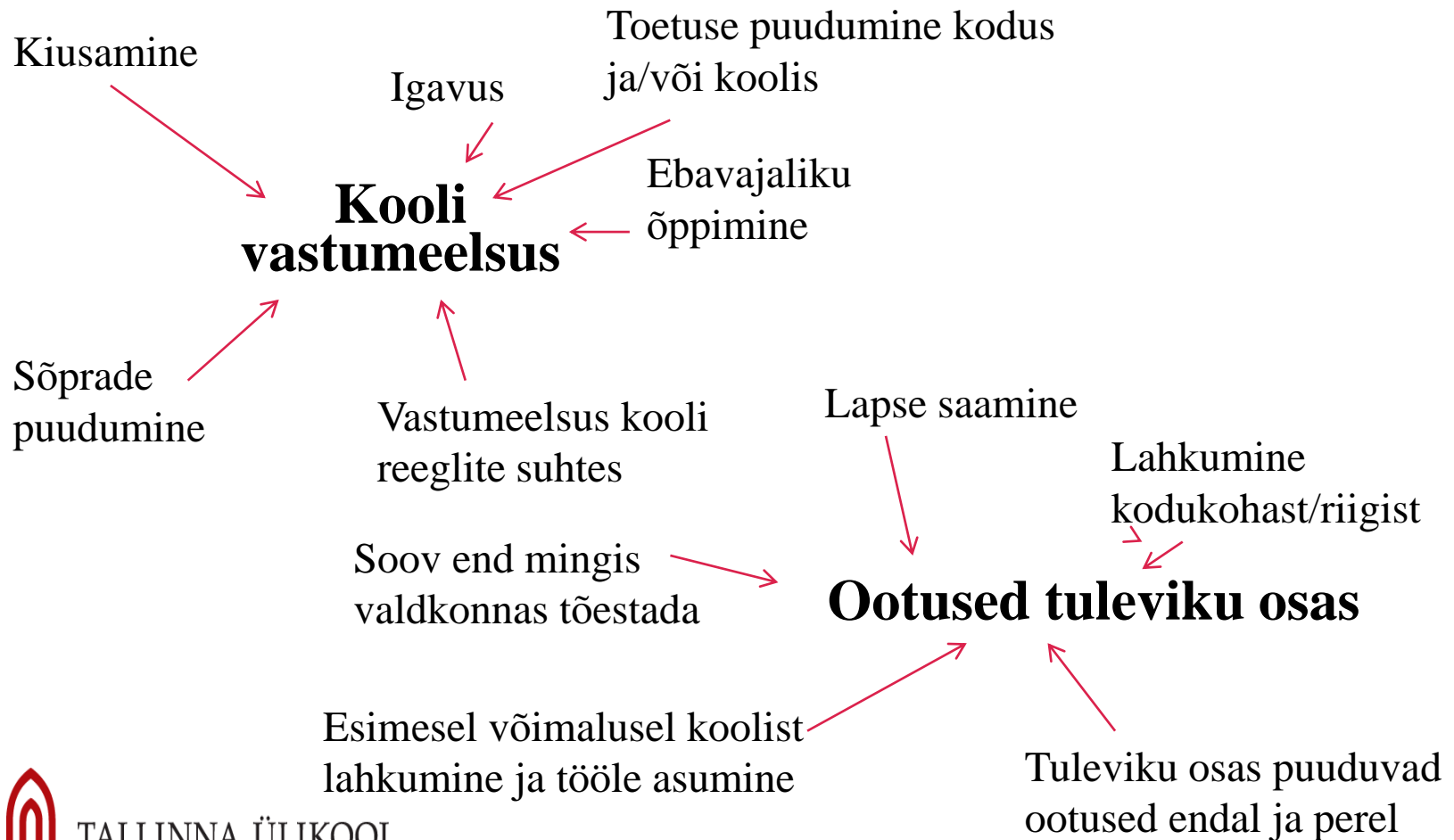
- Analüüs – lähtub teoreetilisest lähtealusest vs avatud lähenemine (induktiivne)
- **Teemade**, mustrite tuvastamine uuritavas tekstis
 - Mis on teema?
 - See, mida uurija märkab, seotud kontekstiga
 - Oluline antud uuringu raames
 - Kordub intervjuu sees/intervjuude lõikes
- Vt lisaks
 - Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas: <http://samm.ut.ee/avaleht>
 - Sirkka Hirsjärvi, Pirkko Remes, Paula Sajavaara, 2005. „Uuri ja kirjuta“

TEMAATILISE ANALÜÜSI ETAPID

(BRAUN & CLARKE, 2006)

1. Tutvumine andmestikuga (transkriptsioonide lugemine)
2. Kodeerimine (teemade otsimine tekstist)
3. Teemade ühendamise kateegooriateks (tsitaatide koondamine teemakateegooriate alla)
4. Teemade ülevaatamine ja vajadusel muutmine
5. Teemade lõplik nimetamine, teemapuu/tabeli/skeemi loomine
6. Analüüsi kirjapanek

SKEEMI NÄIDE

TULEMUSTE ESITAMINE – SEOS UURIMISPROBLEEMIGA

Näide 1:

(1) Kolm interjueeritavat neljast leidsid, et kodutööd peaksid olema partnerite vahel võrdselt jagatud.

(2) Valdavalt oli levinud arusaam võrdsest tööjaotusest perekonnas. Samas, ...

Näide 2:

(1) Küsimusele, kui võrd õigustatud on immigratsioonikvootide tõstmine, vastati erinevalt. Osa intervjueeritavaid mainisid, et eelistavad praeguse olukorra säilitamist. Oli ka neid, kes ...

(2) Saab välja tuua kaks peamist hoiakut immigratsioonipoliitika osas. Esiteks, see, mis pooldab praeguse range immigratsioonipoliitika jätkamist ning teiseks...

UURINGUTÜÜBID

TEGEVUSUURING JA ARENDUSUURING

TEGEVUSUURING

- Teadusuuring, mis lähtub praktilistest küsimustest ja on seotud **endale omase tegevuse arendamisega**
 - St uurija on ühtlasi praktik
- Uurija-praktik keskendub läbi uurimistegevuse enda tegevusvaldkonna praktika arendamisele (nt. õpetamismeetodite rakendamine/analüüsimine)
 - Praktikust uurija **eneseanalüüs**
- Tsükliline: planeerimine, andmete kogumine, tegutsemine, vaatlemine, analüüsimine
 - Eesti keeles: Vt Erika Löfström „Tegevusuuringu käsiraamat“ veebis

ARENDUSUURING

- Suunatud praktiliste probleemide lahendamisele
 - tulemuseks **praktiline lahendus** (nt. keskkond, õppematerjal, koolistressi leevendav praktika vms.)
- Arendusuuringu komponendid:
 1. Probleemi analüüs (vajaduse selgitamine).
 2. Disainiprotsess
 3. Lahenduse rakendamine (vaheversioon või valmis rakendus).
 4. Rakenduse hindamine (tagasiside, analüüs).
 5. Järeldused ja üldistused (toimiv lahendus, mudel)

TÄNAN

KUULAMAST!

MAARJA TINN

maarja.tinn@tlu.ee